

Приказ

удк: 811.163.41'28(049.32)

doi: 10.5937/zrffp53-44671

БИБЛИОГРАФИЈА – ПОМОЋ СВАКОМ ДИЈАЛЕКТОЛОГУ

(БРАНКИЦА МАРКОВИЋ, *КА ИНДЕКСИРАЊУ ДИЈАЛЕКАТСКИХ ТЕКСТОВА ПУБЛИКОВАНИХ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ*, СРПСКИ ДИЈАЛЕКТОЛОШКИ ЗБОРНИК, LXVII, БЕОГРАД: СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ И ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ, 2020, 413–528)

Гордана С. ДРАГИН¹

Универзитет у Новом Саду

Филозофски факултет

Одсек за српски језик и лингвистику

¹ gordanadragin19@gmail.com

Рад примљен: 24. 5. 2023.

Рад прихваћен: 29. 6. 2023.

БИБЛИОГРАФИЈА – ПОМОЋ СВАКОМ ДИЈАЛЕКТОЛОГУ

У LXVII свесци *Српској дијалектолошкој зборника* (Београд, 2020) на 116 страница објављен је рад Бранкице Марковић под насловом *Ка индексирању дијалекатских текстова објављених у Републици Србији*. Ради се о библиографском прегледу дијалекатских текстова објављених у годинама с почетка XX века до 2017. године. Корпус чине релевантна научна и стручна периодика, као и монографска издања објављена у Републици Србији у поменутом периоду. Публиковане дијалекатске текстове ауторка сврстава у следеће три групе: 1) дијалекатски текстови уз које није дат опис грађе; 2) дијалекатски текстови уз које је дат делимичан, краћи или дужи, опис грађе; 3) дијалекатски текстови приложени у монографијама и речницима.

Ова библиографија приказује дијалекатске текстове са простора сва три наречја (штокавског, чакавског и кајавског), као и са терена западномакедонског дијалекта. Од 252 посматране библиографске јединице, 35 припада првој групи, 105 припада другој, а највише (112) библиографских јединица је из треће групе. Такође, највећи број објављених дијалекатских текстова је са штокавског терена, и то из призренско-тимочке дијалекатске области, затим из херцеговачко-крајишког, па косовско-ресавског, а најмањи број дијалекатских текстова је из шумадијско-војвођанског дијалекта.

Упутно је приметити да је оваква ситуација, готово, очекивана, јер позорност аутора (овде, дијалекатски текст) најпре привлаче народни говори који се у великој мери разликују од стандардног израза као што је (на првом месту прозодијски и по инвентару вокалских јединица) призренско-тимочка дијалекатска област. Поред тога, није без значаја ни чињеница да се говори ове дијалекатске области могу правилно забележити и без комплетног лингвистичког образовања. Наиме, једном усправном цртицом изнад вокала акцентованог слога обележава се акценат речи који у овим говорима нема ни квантитетске ни квалитетске карактеристике. Присуство полугласа у речи, такође, лако је уочљиво, а начин његовог бележења углавном је двојак (или знаком **ʋ** у експоненту, или подигнутим запетом изнад слова иза којег следи полуглас ’). Када се у речи нађе вокално **л**, оно се или не обележава посебно, или, ређе, кружићем испод словног знака (**л**). Другим речима, дијалекатску грађу са поменутог терена

могу сакупљати (у великој мери то и чине) и, углавном, без грешке акцен-товати и графички приказати и аматери ентузијаста, заљубљеници у свој матерњи говор.

Радови, односно, монографије приказују се хронолошким редоследом. Указује се на неуједначеност посматраних дијалекатских текстова у финалној верзији. Но, с обзиром на чињеницу да се у овом раду помињу прилози у размаку од 112 година (од 1905. до 2017) илузорно би било очекивати да је модел бележења грађе јединствен. Позивајући се на радове Бошњаковића и Станковића, који говоре о значају, изгледу и анализи дијалекатског текста – *Значај дијалекатског текста* (Бошњаковић, 2010), *Сигнали за раширљивање дијалекатског текста* (Бошњаковић, 2010а), *Грамањичке и лексичко-семантичке особине метадигиталног коментара у дијалекатском тексту* (Бошњаковић, 2011, в. списак литературе у раду), ауторка предлаже да се убудуће успостави јединствен модел о томе како треба да изгледа дијалекатски текст.

Посматрани текстови класификују се по дијалектима, док је на самом крају објављен регистар аутора и пунктова одакле потиче објављена грађа.

Овако систематичан, прегледан и технички добро осмишљен рад од велике је помоћи и за нека друга лингвистичка, етнолингвистичка, антрополошка и културолошка истраживања. Дугујемо искрене похвале колегиници Марковић на овако преданом сакупљању и кратком опису поменутих дијалекатских текстова, а све са жељом да се настави са објављивањем и њиховом предложеном систематизацијом.

Овај чланак је објављен и дистрибуира се под лиценцом *Creative Commons ауторство-некомерцијално 4.0 међународна* (CC BY-NC 4.0 | <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

This paper is published and distributed under the terms and conditions of the *Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International* license (CC BY-NC 4.0 | <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).